

H
a
ndläggare:

Jessika von Malmborg

076-121 08 50

Till:

Gärdets förskolor

Kvalitetsredovisning förskola 2017 för Gärdets förskolor

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Normer och värden.....	5
Enhetsmål.....	7
Utveckling och lärande.....	7
Enhetsmål.....	7
Barns inflytande.....	8
Enhetsmål.....	10
Förskola och hem.....	10
Invånarna är delaktiga och har inflytande.....	10
Enhetsmål.....	10
Samverkan med skolan.....	11
Enhetsmål.....	11
Utvecklingsområden.....	11
Förslag till nämnd / fullmäktige.....	12
Kvalitetsarbete.....	12
Kvalitetsarbets genomförande.....	12
Strukturella förutsättningar och organisation.....	13
Kvalitetsindikatorn.....	14
Pedagogisk miljö och material.....	14
Skapande verksamhet och olika uttrycksformer.....	14
Barns språkliga och kommunikativa utveckling.....	15
Barns matematiska utveckling.....	16
Naturvetenskap och teknik.....	17
Gemensamma insatser.....	18

Sammanfattande analys

Enhetens utvecklingsområden 2017:

Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.

- Om hur det skapande arbetet påverkar barns lärprocesser.
- Om hur miljö och material påverkar barns lärprocesser
- Om hur arbetet med språk och kommunikation påverkar barns lärprocesser.
- Om arbetet med naturvetenskap och teknik kan utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande.

Utveckla barnens lärmiljöer

- Berika inomhusmiljöerna med innehåll som utmanar utifrån barnens utforskande och lek av matematik, teknik, naturvetenskap, språk och kommunikation.
- Utveckla utomhusmiljöerna för att vidga barnens undersökningsområden, t.ex. de fyra elementen, flexibel lek, konstruktion, årstidsväxlingar, kretslopp, krypa, hoppa, balans mm.

Hållbar utveckling

- Grön Flagg
- Östermalms pedagogiska plattform

Digitalisering i förskolan, IKT

- Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi som verktyg för barns reflektion av sina lärprocesser.
- Fungerande och lättillgänglig teknik för barnen
- Datalogiskt tänkande

Dessa områden har vi fokuserat extra på när vi utvecklat vårt innehåll och pedagogiska miljöer för att stödja barnens utveckling och lärande.

Goda exempel från verksamheterna 2017:

- Att arbeta i projektförm, ett sätt att säkerställa en god grundverksamhet.
- Att dela in barnen i små grupper har gett ökade möjligheter att sprida idéer, relationer och ge förutsättningar för kommunikation.
- Arbetat med hållbarhet på många olika sätt, socialt, ekologiskt, ekonomiskt
- IKT (informations och kommunikationsteknik) har inneburit att barnen har fått ta mer ansvar för att fotografera och dela bilder och filmer tillsammans med barnen genom projicering.

Sammanfattande uppföljning av utvecklingsområden från verksamheterna:

- Fortsätta att synliggöra barnens lärprocesser och reflektera mer med barnen.
- Fördjupa processen i projektarbetet och arbeta mer ämnesöverskridande, planera för t.ex. matematiken i projekten
- Barnkonventionen, vad innebär det för förskolan?
- Digitalisering, multimedia som ett uttrycksätt som inkluderas i barnens lek och lärande.

Vilken skillnad har vår kompetensutveckling gjort? Kompetensutvecklingen har följt våra utvecklingsområden. Att vi lagt föreläsningar ihop med ytterligare en dag för reflektion, utvärdering och planering har varit viktigt. Arbetslagen uttrycker att de har använt sig av sina nya kunskaper, tankar och idéer för att utveckla verksamheten/undervisningen.

Nätverk - Vi har tagit utgångspunkt ur litteratur för fördjupning och reflektion, i nätverken har vi använt Lärande för hållbar utveckling - i förskolan, Sanne Björklund och i

litteraturseminarierna Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan - pedagogisk dokumentation, Skolverket. Formulera - Bild och projekt i förskolan, Karin Furness.

Det pedagoger gjort i nätverk har genomförts tillsammans med barnen, tex akvarellmålning och återbruk i ateljéarbetet, i anslutning till nätverket. Personalen har fått input som direkt har kommit barnen till godo. Det har bidragit till att utveckla våra pedagogiska miljöer och hur vi presenterar och introducerar materialet för barnen så det blir attraktivt och spännande. Alla avdelningar har nu en ateljé och en plats för bygg- och konstruktion som är tillgänglig för barnen under hela dagen.

I nätverk har förskollärare fördjupat sig begreppet undervisning och vad det kan innebära för förskolan.

För att påbörja implementeringen av Östermalms kommunala förskolors pedagogiska plattform och vision bjöds all pedagogisk personal på förskolorna in till en "kick-off" i form av en föreläsning av Emelie Westberg Bernemyr med temat Pedagogisk dokumentation - teori, filosofi, praktik. Kommentarer från enheten: "Vi har många olika teorier i vår verksamhet och behöver alla och vi behöver veta varför vi använder dem och när". "Att som förskolepedagog ställa olika frågor (utifrån flera olika teorier) till praktiken ger olika svar och olika verkligheter".

Gärdets förskolor följde upp implementeringen med Ann Åbergs föreläsning, "*Att lyssna till de yngre barnens upptäckter i ett projekterande arbetssätt*". Kommentarer från enheten: "Ett och samma projekt kan få pågå under lång tid". "Låta processerna ta tid". "Många konkreta exempel på hur man kan ta hand om barnens idéer och arbeta med projekt". Familjernas projektuppgift vill alla förskolor arbeta med som en igångsättare av projektet.

Digitalisering - Av arbetslagens självskattningar WKI (webbaserad kvalitetsindikator) 2016 blev det tydligt att vi behövde utveckla vårt arbete med IKT (informations och kommunikationsteknik) och gå vidare så att det innefattar mer än att de vuxna dokumenterar barnen och att barnen i större utsträckning blir producenter än konsumenter. Det fanns redan en nyfikenhet hos fler av pedagogerna och vi ville ge möjligheter att utveckla de goda exempel och kunskaper som redan fanns. Vårt syfte med att delta i projektet var att multimedia och IKT ska bli ytterligare ett uttryckssätt som inkluderas i den befintliga verksamheten. Tillsammans med Katrin Jäverbring från Medioteket har 7 pedagoger och ledningen från enheten fått prova på programmering, både analogt och digitalt, från visuell – till textbaserad programmering. Vi har fått en introduktion till termerna datalogiskt tänkande, programmering och kod. Barnen har fått prova på arbetat med programmering, både analogt och digitalt, där de gett varandra kommandon och algoritmer parallellt med programmering av robotar. Kommentarer från enheten: "Positivt". "Provat analog och digital programmering". "Nya begrepp, kommando, algoritm". Även 2017 kvarstår multimedia och IKT som ett utvecklingsområde. Förskolepersonalen har fått ökade kunskaper inom området och det tänker vi kan leda till att man är lite mer kritisk när man bedömer sin verksamhet.

För att följa upp det pedagogiska arbetet gavs återkoppling och feedback av arbetsplan och WKI tidigt på höstterminen av pedagogisk utvecklingsledare och biträdande förskolechef tillsammans med förskollärare från varje avdelning på respektive förskola. Utöver denna återkoppling finns också kollegialt lärande och spridning av goda exempel på nätverk, förskolornas pedagogiska forum, förskolläarmöten och veckoreflektion.

Åtta förskollärare från våra förskolor har deltagit i arbetslagsledarutbildningen som skett

gemensamt för Östermalms kommunala förskolor. Syftet är att stärka förskollärarna i deras ledarroll inom arbetslaget på förskolan, utifrån det förändrade uppdraget i läroplanen, lpfö 98 (2016).

Arbetslagsledarutbildning - 8 förskollärare från enheten deltog. Tankar från deltagare: "Min roll som ledare". "Behålla fokus". "Användbara verktyg/underlag/matriser". "Mer kunskap". "Kommunikation i arbetslaget". "Roligt med varierat innehåll". "Göra alla delaktiga". "Öva samtals teknik och kroppsspråk". "Utveckla ett gott samtalsklimat". "Hur kommunicera obekväma budskap – t.ex. någon kommer sent, låter arg etc.". "Jobba vidare med att skapa effektiva team där alla bidrar till en produktiv lärmiljö".

Införandet av nya riktlinjer för förskollärarnas pedagogiska utvecklingstid har utvärderats genom en enkätundersökning. Inom Gärdets förskolor svarade 24 av 33 förskollärare på enkäten, 67 % ansåg att införandet av pedagogisk utvecklingstid hade fungerat på förskolan, 75 % ansåg att de ser positiva effekter av den pedagogiska utvecklingstiden för dem som förskollärare i sin profession, 50 % anser att de får in alla tre delarna i modellen: uppföljning, utvärdering och utveckling, vetenskaplig grund och samverkan i sin pedagogiska utvecklingstid. Ledningen har följt upp resultaten av enkäten tillsammans med förskollärarna. Åtgärder/ Utmaningar:

Innehållet i pedagogiska utvecklingstiden behöver arbetas med. Det finns en osäkerhet hos förskollärarna kring vad som ska göras. Det skrivs fortfarande ut en hel del bilder mm, sådant man kan göra tillsammans med barnen. Överlag behöver mer tid för reflektion användas tillsammans med barnen.

Hur arbetar vi för att fördjupa förståelsen och kunskapen så att alla tre delarna uppföljning, utvärdering och utveckling, vetenskaplig grund och samverkan hinns med på den pedagogiska utvecklingstiden. Vi tolkar att det finns en upplevelse att alla delar ska göras under en vecka. Vi behöver också arbeta mer med begreppen, till exempel vad är undervisning i förskolan?

Utmaningen är inte bara tiden, utan att det kan bli för många olika saker vi behöver arbeta med. Vår bedömning är att vi behöver hålla i processerna och hålla fokus. Vi ska inte lägga till fler möten utan använda de möten vi redan har och fördjupa oss i undervisnings begreppet. Det tror vi kommer att hjälpa förskollärarna med innehållet i pedagogiska utvecklingstiden.

För att underlätta förskollärarnas och arbetslagens uppföljning utökades "Projektmappen" med "reflektionsprotokoll" både analogt och digitalt.

Normer och värden

Enhetsmål

Barnen förstår olikheter som tillgång

Förväntade resultat

- Barnen använder varandras kompetenser och kunskaper för att berika sin förståelse, för människors lika värde.
- Barnens frågor och intressen har lika stort utrymme i verksamheten.
- Barnen visar respekt för allt levande och har omsorg om sin miljö.

Brukarenkäten	2017	2016
Jag upplever att barnen på förskolan	92% Nöjda	93% Nöjda

Brukarenkäten	2017	2016
ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning		
Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt.	92% Nöjda	92% Nöjda
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor.	93 % Nöjda	90 % Nöjda
Jag upplever att mitt barn känner sig tryggt på förskolan	90 % Nöjda	91% Nöjda

Arbetslagens utvärderingar visar att organiserade smågrupper har öppnat upp möjligheterna att ta tillvara på varje barns tankar och idéer.

Exempel från barngrupp 1-2 år: Vi delar in oss i mindre grupper i så stor utsträckning som möjligt, vilket gör det möjligt att se alla lika mycket. Projektgrupperna har vi delat in efter det barnen intresserar sig för, vilket vi sett både när vi varit med barnen och i våra dokumentationer. Vi ser att vi lyckats när barnen är uppslukade av det de gör.

Exempel från barngrupp 3-5 år: Vi märker att barnen möter varandra på ett annat och närmre sätt när de möts i smågrupper. Vi vill utveckla nya sätt att jobba med barnen kring kompisskap/sociala- och lekregler/konflikthantering, samt om allas lika värde.

Arbetslagen uppmärksammar och märkvärdiggör tillfällen där barnen exempelvis hjälper varandra och samarbetar. Bekräfta hur känslan upplevs av att hjälpa varandra, samt få hjälp av någon kompis. Vi ser att hjälper varandra mer och mer. De säger även emot, visar med kroppsspråk och känslor, visar tex. "stopp-handen".

Vi kan se att tidigare dokumentation som finns kvar, som tex bilder på olika arbeten, inspirerar barnen att fortsätta att reflektera och inspireras av andras tidigare arbeten. Det skapar ett öppet och demokratiskt klimat där varje barn får uppleva sitt eget och andras värde.

De avdelningar som arbetat med QR- koder ser att det väcker nyfikenheten hos barnen att lyssna och ta del av vad sina kamrater har spelat in.

Ett annat exempel från de allra yngsta barnen: Hur man som närvarande pedagog kan sprida barnens frågor och intressen *"Hon kommer med stenar i vardera handen. De plockades på vägen till förskolan. Stenarna är ojämna i storleken men vi låter bli att kommentera just den egenskapen och istället frågar om vi får klappa stenarna och berättar hur det känns att klappa just hennes stenar. Hon är glad när vi samtalar om Sten, fyndet. Flera barn bli nyfikna och nu börjar vi leta efter stenar tillsammans på gården."*

Dokumentationen blir viktiga ”partners” i diskussioner och samtal som utgår från barnens frågor och intressen, saker de vill utforska och som de spekulerar kring. Vår upplevelse är att alla barn, oavsett tex kön får lika stort utrymme i verksamheten. Vi kan bli bättre på att säkerställa att det verkligen är så. Vi behöver fundera mera över vad det kan innebära att ”barnens frågor och intressen har lika stort utrymme i verksamheten. Är materialet ett icke-diskriminerande när det gäller ålder, kön och kultur? Hur har barnen möjlighet att ta del av

vad andra har gjort? Att vistas i naturen och naturmaterial är inte tingat av en specifik ålder eller kön utan är går att använda av alla. Vi behöver utveckla våra innemiljöer ännu mer så att de erbjuder lika villkor för barnen oavsett ålder eller kön.

Vi ser i arbetslagens analyser att mindre grupper är gynnsamma för konflikthantering och det främjar arbetet med allas lika värde. En tanke finns att utveckla det arbetet och ge ett arbetslag möjlighet att prova att medvetet arbeta med lekgrupper där den vuxne blir en leklots.

Enhetsmål

Utveckling och lärande

Enhetsmål

Barnen utforskar sin omvärld tillsammans i ett lustfyllt lärande genom lek och kreativitet

Förväntat resultat

Barnen använder sig av matematik, teknik och naturvetenskap för att läsa problem, föra resonemang och undersöka sin närmiljö.

Barnen utvecklar sina språk och kommunicerar med hjälp av lika uttrycksformer.

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Resultat från Stockholms stad Förskoleundersökning 2017 och WKI

Brukarenkäten	2017	2016	Wki	Snittvärde 2017
Jag upplever att den pedagogiska miljön på mitt barns förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande	92 % Nöjda	91% Nöjda	Pedagogiska miljöer	4.1
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.	92 % Nöjda	89 % Nöjda	Barns språkliga och kommunikativa utveckling	3,9
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	91 % Nöjda	88 % Nöjda	Barns matematiska utveckling	3.6
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen.	90 % Nöjda	85 % Nöjda	Naturvetenskap och teknik	4.0
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin	93 % Nöjda	91 % Nöjda	Skapande verksamhet och olika uttrycksformer	4.1

Brukarenkäten	2017	2016	Wki	Snittvärde 2017
förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former.				
Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande.	51% Nöjda			

Föräldrar/vårdnadshavare är i hög utsträckning nöjda med förskolornas arbete/undervisning för barnens utveckling och lärande och har skattat förskolan något högre än vad förskollärare och barnskötare gör i WKI (webbaserad självvärdering).

Att organisera barnen i små grupper har haft stor betydelse, både barn och personal får tid att reflektera och kommunicera med varandra. Barnen har kunnat växla mellan olika aktiviteter under dagen. Verksamheten ger utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i leken

Personalen har fått syn på hur barnen uttrycker sina tankar mellan varandra och hur de kommer fram till olika slutsatser och det har bidragit till att föra utforskandet i vårt temainriktade arbetssätt framåt, samt hur vi utformar miljön och leken på förskolan. I dokumentationen kan vi se att barnen utvecklat nya begrepp. Genom att försöka ringa in begreppen i arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar har det utforskande arbetssättet blivit mer tydligt. Vårt närområde är vårt viktigaste redskap och projektområde. Återvinnings projekt har varit ett stort intresse hos barnen jobba med. Det har implementeras i leken och man leker affär, bibliotek, stad, (kör med bilar och båtar). Barnen har format, konstruerat och nyttjat material och olika tekniker.

Tack vare vårt rika material i bygg- och konstruktionslek, som använts aktivt i ett utforskande, har matematik blivit mer integrerat på ett naturligt sätt i leken än tidigare. Barnen har tex byggt olika hinderbanor med fallhöjd och resonerat hur kulan ska rulla och hur fort.

I dokumentationerna kan vi se att barnen tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld.

- Lösa, blanda, separera
- Limma, fastna, väta, färga
- Smälta, stelna, frysa,
- förmultna
- Snurra, rotera, pendla
- Dra, knuffa, bromsa, falla, rinna, rulla
- Lysa, spegla, skugga, låta
- Flyta, sjunka, flyga, blåsa
- Olika ljud högt lågt mörkt

Barns inflytande

1. Enhets mål

Barns inflytande Barnen har inflytande i sina egna läroprocesser

Förväntade resultat

- Barnen uttrycker sina tankar, åsikter och påverkar innehållet i verksamheten.
- Barnen använder sig av pedagogisk dokumentation i reflektioner tillsammans med andra barn och personal

Analys kvalitetsredovisning

Med hjälp av dokumentationer kan vi försöka förstå relationer och utforskande på flertal sätt **ihop med barn**– (barnens frågor, barnens intresse i ämnet, *vad* vet redan barnen, *vad* önskar de utforska?, *hur* reagerar barnen och *vad* kommunicerar de då de möter dokumentationen)

Med hjälp av dokumentationer kan vi försöka förstå relationer och utforskande på ett flertal sätt **ihop med pedagoger** med hjälp av dokumentationer.

Hur presenterar vi material, *hur* bemöter vi barnens tankar, *vad* kan vi själva om ämnet och *vad* behöver vi läsa på om?

Att ge dokumentationen tillbaka till barnen ger möjlighet att förstå vad som intresserar barnen, vad de särskilt fäster sig vid och hur vi kan arbeta vidare med deras frågor. Det har blivit viktigt att teckningar, filmer och foton får finnas kvar på avdelning, det har gett fler tillfällen reflektion och inflytande för barnen. Att få göra samma aktivitet igen, att få återuppleva, reflektera och bearbeta sina erfarenheter "*Varje gång vi gör igen*" så upptäcker och lär vi något nytt. Det handlar om att ta **små, små steg**: nästa steg med barnen, nästa förändring av miljön & nästa idé till görande bygger på den nya förståelsen.

Ett exempel: I uppstart med tågprojektet när vi började introducera och tillföra "tåg" i miljö och aktivitet kunde vi se att ju mer vi tillförde "tåg" desto mer lekte barnen "tåg". Att barnen spontant leker "tåg" har vi kunnat se som ett tecken på att vi lyckats hitta deras intresse. Barnen visar på så sätt för oss att de vill arbeta mer med tåget, att tåget intresserar, och då har vi kunnat utveckla och tillföra mer av detta. Det blir till en positiv spiral, när vi tillför intresse så ökar även barnens intresse. Vi vill åt samma håll

I våra utvärderingar kan vi tydligt se att verksamheten följer barnen t.ex. Barnen har själva skapat sin egen dokumentation genom att själva ta initiativ till att rita/bygga sådant som hört till projektet.

Ett processinriktat arbetssätt förutsätter att verksamheten kontinuerligt dokumenteras och analyseras. Vi inser dock att arbetet med såväl pedagogisk dokumentation som utvärdering och uppföljning kräver fortsatt övning.

Enhetsmål

Förskola och hem

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

Enhetsmål

Föräldrar/Vårdnadshavare har delaktighet och inflytande i verksamheten

Förväntat resultat

Föräldrar/Vårdnadshavare uttrycker att de känner sig nöjda

Föräldrar/Vårdnadshavare har regelbunden dialog med förskolan om det egna barnets utveckling, lärande och välbefinnande

Föräldrar/Vårdnadshavare har kännedom om verksamheten, dess mål, innehåll och syfte

Föräldrar/Vårdnadshavare kommer med tankar, synpunkter och frågor till förskolan

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Brukarenkäten	2017	2016
Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs	86% Nöjda	83% Nöjda
Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	92 % Nöjda	89 % Nöjda
Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.	91% Nöjda	89 % Nöjda
Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt.	94 % Nöjda	94 % Nöjda
Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt.	96 % Nöjda	94 % Nöjda
Jag upplever att jag på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med mitt barns förskola	75 % Nöjda	

Föräldraaktiv inskolning/Introduktion ger möjlighet för föräldrar/vårdnadshavare att få en direkt en helhetsuppfattning om barnets förskoletid där insyn, nyfikenhet, frågor och dialog om verksamheten skapas. Och får kännedom om verksamheten, innehåll och syfte.

Delaktighet är inte bara att ta del av något, utan att vara en del av detta något, att ha en gemensam identitet. Det kan inte skapas genom olika åtgärder eller metoder. Värderna kan inte läras ut - de levs och byggs tillsammans.

I bland annat förskoleråd har det uttryckts att förskollärare och barnskötare är tydliga och närvarande i sin profession och det skapar ett förtroende hos föräldrarna, där de välkomnas med sina tankar och frågor. Flera arbetslag har bjudit in till föräldramöte kring stationer där föräldrarna fick vara aktiva. Vid stationer presenterades dokumentation från verksamheten. Flera föräldrar har uttryckt att det var mycket uppskattat och samarbetet mellan hemmet och förskolan har förstärks på ett positivt sätt.

Enhetens förskolor arbetar med projekt och ett sätt att göra familjerna delaktiga har varit att ge en projektuppgift under sommaren. Det har varit uppskattat och bidragit till barnens projekt. Samtidigt har vi förskoleråd fått synpunkter på att sommaren inte är den bästa tiden för föräldrarna. Vi vill behålla projektuppgiften, men ser att det inte behöver ske under sommaren.

Föräldrars/Vårdnadshavares delaktighet och inflytande i förskolans verksamhet är något vi ständigt behöver reflektera över. När vi ser förskolan som en mötesplats för familjen, vad vill vi då bjuda in till?

Frågeställningar som vi kan arbeta vidare med:

- Hur vill föräldrar vara delaktiga?
- Hur kan vi göra föräldrarna synliga?
- Hur kan vi göra det angeläget, betydelsefullt att ha en dialog tillsammans?

Samverkan med skolan

Barnens övergång mellan förskolan och skolan sker i samarbete med föräldrar/vårdnadshavare **Förväntat resultat**

Barnens styrkor, förmågor och behov har blivit synliggjorda

Barn och föräldrar/vårdnadshavare är delaktiga i övergången till skolan

Förskolans arbetssätt kring barnen har lyfts fram till skolan

Kvalitetsredovisningens analys

Vid vårterminens slut har föräldrar/vårdnadshavare och blivande skolbarn blivit inbjudna till ett avslutande samtal tillsammans med förskollärare. Alla barn fått ett dokument där förskolans arbetssätt och barnens projektarbeten lyfts fram, som även kan lämnas vidare till mottagande skola. Alla blivande skolbarn har varit på besök i våra samarbetsskolor. Enhetens förskollärare har deltagit i de nätverk som arrangeras för att främja samarbetet mellan förskola och skola. Vi följer de gemensamma dokument som finns på stadsdelen inför övergången mellan förskola och skola.

Enhetsmål

Utvecklingsområden

Utvecklingsområden 2018:

**Ökad likvärdighet mellan förskolorna med fokus på uppdraget/ Operativa visionen/
Östermalms pedagogiska plattform**

Vi har som mål att skapa en robust organisation med fokus på uppdraget. Enhetens måluppfyllelse och arbete ska inte vara beroende av enskilda medarbetares kunskap, kompetens och engagemang utan det ska finnas inbyggt i strukturen. För att lyckas med detta behöver vi frigöra mycket tid för samtal, reflektion, möten och eftertanke under året. Utöver det har vi valt tre utvecklingsområden.

Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.

Åtgärd:

- Veckoreflektion prioriteras. Reflektionen är ett underlag för kommande veckas planering
- Utbildning tillsammans med platsansvariga och Per Bernemyr genom nätverk
- Platsansvariga leder förskolläramöten med fokus på observation och dokumentation
- Arbetet med Projektpärm/ Dokumentationspärm/ Planeraren fördjupas
- Formulera vad PU-tiden ska innehålla samt formulera
- Formulera begreppet undervisning
- Nätverk förskollärare och barnskötare

Utveckla barnens lärmiljöer ute och inomhus

Åtgärd:

- Formulera vad en "basmiljö" ska innehålla för de yngsta och äldsta barnen.
- Formulera ställningstaganden för vad ateljéerna ska innehålla
- Formulera ställningstaganden för vad bygg-och konstruktions miljöerna ska innehålla

Digitalisering och matematik i förskolan, IKT

Åtgärd:

- Fungerande och lättillgänglig teknik för barnen. Vi gör en inventering av vad som finns och vad som behöver kompletteras.
- Analog och digital programmering tillsammans med barnen.

Förslag till nämnd / fullmäktige

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetes genomförande

Kvalitetsredovisningen upprättas utifrån:

Medarbetarnas egna analyser och uppföljningar:

Projektpärmen (för varje arbetslag/barngrupp) innehåller observationsmallar och frågeställningar inför reflektion med barn och kollegor. Veckoreflektioner har genomförts i arbetslagen. Dessa i sin tur låg till grund för det fortsatta arbetet samt som underlag för utvecklingssamtal med föräldrar/vårdnadshavare.

Tertialrapport 2:

Varje avdelning skrev reflektionsprotokoll utifrån enhetens mål och förväntade resultat och följer upp arbetet/undervisning utifrån dessa. Lämnades in till ledning som underlag till enhetens T2:a.

Förskoleundersökningen: Varje avdelning har analyserat sitt resultat. Samtliga avdelningar har valt ett område att förädla. På olika sätt har det lyfts eller genomsyrat hösten föräldramöte. Ledningen har analyserat resultatet på enhetsnivå och diskuterat tillsammans med de olika förskoleråden.

Likabehandlingsplan/ plan mot kränkande behandling:

Enheten har en övergripande likabehandlingsplan som formulerar våra främjande och förebyggande arbetssätt och akuta åtgärder. Avdelningarna har gjort en kartläggning på avdelningen. Barnen har varit involverade genom trygghetsvandringar i förskolans rum och utemiljö. Under hösten har samtliga medarbetare delagit i föreläsning kring hur vi kan arbeta med jämställdhet i förskolan. På ett APT har alla medarbetare i tvärgrupper samtalat kring hur vi ger alla barn likvärdiga villkor att delta i förskolans verksamhet, i våra miljöer, i relationer, hur organiserar vi oss, hur ger vi möjlighet till dialog och inte debatt.

WKI:

Alla arbetslag gör WKI 2ggr/år. En gång i maj och den andra gången i november.

Förskoleråden

Föräldrarepresentanterna har framfört föräldrars åsikter, frågor och feedback kring övergripande frågor. De har även fått aktuell information från ledningen.

Enhetens pedagogiska ledare och biträdande förskolechef har följt upp genom att delta i veckoreflektioner, nätverk och aktiviteter under året.

Biträdande förskolechef och förskolechef har följt upp enhetens värdegrund och operativa vision i medarbetarsamtalen.

Strukturella förutsättningar och organisation

	2017	2016	2015
Antal barn	338	344	373
Andel förskollärare	49,1 %	47,6 %	36,3 %
Barn per personal	5,3	4,7	4,9
Barn per grupp	15,2	15,2	16,3
Andel barn med annat modersmål än svenska	19	32	27
Andel personal med annat modersmål än svenska	16,5 %	8,9 %	5,9 %
Antal språk	26	28	29

Kvalitetsindikatorn

Pedagogisk miljö och material

Genomsnitt	Variation
2107 4,1 2016 4,0	3-5

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi är tillgängligt för barnen och används aktivt i arbetet med barnens läroprocesser.	3
Dokumentation av hur miljö och material används är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet av i vilken mån miljö och material bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i den processen.	1
Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 5	Antal arbetslag
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner om hur miljö och material påverkar barns läroprocesser. Detta sker utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Det medverkar till att miljö och material utvecklas så att det ytterligare bidrar till barnens läroprocesser. Både barn och föräldrar ges goda, varierade och flexibla möjligheter att vara delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.	5

Kommentar och analys:

Enheten uppnår stadens målsättning 3,8. I både vår interna och externa kompetensutveckling har vi lyft fram den pedagogiska miljön och vi ser att det ger resultat. Variationen 3-5 är den samma som förra året, i år har vi fler arbetslag som skattar sig på nivå 4 än 3. Tillgängligheten av multimedia och IKT och att man inte använder dessa verktyg aktivt är det som gör att arbetslag inte skattar sig på nivå 4.

Vi kommer fortsätta arbetet med att diskutera särskilt vad det innebär:

- Att den pedagogiska miljön och materialet ger förutsättningar för kreativa möten mellan barnen samt mellan barn och vuxna.
- Att skapande verksamhet och olika uttrycksformer fördjupas, och bidrar till barnens kreativitet och används aktivt i ett **utforskande** och **temainriktat** arbetssätt.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Genomsnitt	Variation
2017 4,1 2016 3,9	3-5

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi är tillgängligt för barnen och används aktivt i olika skapande aktiviteter och barns lärprocesser.	3
Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 5	Antal arbetslag
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner om hur det skapande arbetet påverkar barns lärprocesser. Detta sker utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Det medverkar till att skapande verksamhet och olika uttrycksformer utvecklas och fördjupas så att det ytterligare kan genomsyra verksamheten och bidra till barnens lärande och förskolans måluppfyllelse. Både barn och föräldrar ges goda, varierande och flexibla möjligheter att vara delaktiga i den processen.	6
Barnen utmanas medvetet i den skapande verksamheten till att uttrycka sig i olika uttrycksformer. Detta bidrar till barnens lärande inom samtliga områden och till att föra utforskandet och det temainriktade arbetet framåt.	1

Kommentar och analys:

Enheten uppnår stadens mål 3,8, fler arbetslag skattar sig på nivå 4 än tidigare och det är en ökning från föregående år.

Enhetens operativa vision för likvärdighet tar ställning för att alla avdelningar ska ha en ateljé som är tillgänglig för barnen under hela dagen. I vår interna kompetensutveckling har vi haft nätverk/workshop där förskollärare och barnskötare har fått prova på skapande; akvarellmålning, skapa med återbruksmaterial och lera. Dessa material och tekniker har kommit till barnens ateljéer och de har också arbetat med materialen. Pedagogernas kunskap om och erfarenhet av materialet påverkar hur och i vilken utsträckning barnen har tillgång till det.

Det vanligaste kriteriet som hindrar att uppnå nivå fem är: "Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner och om hur det skapande arbetet påverkar barns lärprocesser..." Det är ett arbetssätt som behöver utvecklas för att ske ännu mer tillsammans med barnen.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Genomsnitt	Variation
2017 3,9 2016 3,6	3-5

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi är tillgängligt för barnen och används aktivt i arbetet med barnens lärprocesser.	3
Dokumentation av barns förändrade språkanvändning är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet av i vilken mån arbetet på det	2

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
här området bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i den processen.	
Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 5	Antal arbetslag
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner om hur arbete med språk och kommunikation påverkar barns läroprocesser. Detta sker utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Det medverkar till att arbetet med språk och kommunikation utvecklas så att det ytterligare bidrar till barnens utveckling och lärande samt förskolans måluppfyllelse. Både barn och föräldrar ges goda, varierade och flexibla möjligheter att vara delaktiga i den processen	6
Språk och kommunikation samt läs- och skrivutveckling utmanas medvetet utifrån barnens intressen och förmågor och utgår från olika språkgenrer i ett utforskande och temainriktat arbetssätt.	3

Kommentar och analys:

Enheten uppnår stadens mål 3,8 och fler arbetslag skattar sig på nivå 4 än förra året. Pedagogerna arbetar medvetet med språk och språkutveckling och följer barnens processer. Utmaningen är att skriva ner, dokumentera och att dokumentationen blir ett viktigt underlag för diskussioner och hur arbetet/undervisningen ska utvecklas. Ledningen ser över hur vi ännu mer tydligt kan rikta frågorna i reflektionsprotokollen som genomförs varje termin som en "mitterminsavstämning".

Barns matematiska utveckling

Genomsnitt	Variation
2017 3,6 2016 3,6	3-5

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi är tillgängligt för barnen och används aktivt i olika aktiviteter.	5
Dokumentation av arbetet på det här området och av barns förändrade matematiska kunskaper är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet av i vilken mån detta bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i den processen.	5
Arbetslaget fördjupar arbetet med olika matematiska aktiviteter med olika svårighetsgrad utifrån barnens intressen och erfarenheter. Bygg- och konstruktionslek används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt där matematik är integrerat.	1
Matematiska begrepp synliggörs och används aktivt. Barnen uppmanas att dra slutsatser och komma fram till olika slutsatser.	1

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 5	Antal arbetslag
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta medverkar till att arbetet med matematik utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande och förskolans måluppfyllelse. Både barn och föräldrar ges goda, varierade och flexibla möjligheter att vara delaktiga i den processen.	2

Kommentar och analys:

Enheten uppnår inte stadens mål 3,8. Vi har samma resultat som förra året.

Fokus på matematiken har förstärkts från föregående år och pedagogerna har arbetat med detta. Dokumentation av arbetet på det här området och av barns förändrade matematiska kunnande är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Däremot behöver det arbetet bli mer fördjupat.

Även multimedia, informations- och kommunikationsteknologi kan bli mer tillgängligt för barnen och används mer aktivt i olika aktiviteter. Förskollärare och barnskötare uppmärksammar matematiken i samlingar men behöver bli ännu bättre på att synliggöra och planera och organisera för matematiska utmaningar. Detta är ett utvecklingsområde inför 2018.

Naturvetenskap och teknik

Genomsnitt	Variation
2017 4,0 2016 3,6	3-5

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi är tillgängligt för barnen och används aktivt i olika aktiviteter.	4
Dokumentation utgör underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet av i vilken mån detta bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i den processen.	1
Arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar fördjupas och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt.	1
Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 5	Antal arbetslag
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta medverkar till att arbetet med naturvetenskap och teknik utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande och verksamhetens måluppfyllelse. Både barn och föräldrar ges goda, varierade och flexibla möjligheter att vara delaktiga i den processen.	8

Ej uppnådda kriterier för att nå Nivå 4	Antal arbetslag
Barnens tänkande om naturvetenskapliga fenomen, samband och teknik utmanas aktivt. Naturvetenskapligt arbetssätt med ett kritiskt tänkande bidrar till att föra utforskandet i det temainriktade arbetssättet framåt.	2
Verksamhetens arbetssätt och förhållningssätt genomsyras av de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.	1

Kommentar och analys:

Enheten uppnår stadens mål 3,8, de flesta arbetslag skattar sig på nivå 4.

Alla förskolor och arbetslag har arbetat med att undersöka barnens närmiljö och barnen har visat stor nyfikenhet på naturen, men också naturvetenskapliga fenomen. Alla har också arbetat med Grön Flagg och skrivit handlingsplaner att arbeta med. Det har inledningsvis hjälpt förskollärarna och barnskötarna att hålla fokus och fördjupa arbetet. Nu pågår arbetet och finns dokumenterat i våra egna underlag och behovet av Grön Flagg är mindre. Förskollärarna och barnskötarna beskriver i sina utvärderingar att multimedia och IKT är verktyg som berikar detta arbete och behöver fördjupas. Personalens kompetens har utvecklats, det beror till viss del på att vi har haft fokus på multimedia och IKT i våra externa kompetensutveckling, bla stadsdelens pilotprojekt i programmering samt föreläsningar kring digitalisering i förskolan. Det behöver finnas fungerande och lättillgänglig teknik för barnen att använda.

Gemensamma insatser